

Allergiaohjelma – haasteita vai helpotusta potilasohjaukseen?

1.2.2012

Erja Tommila

erikoissairaanhoitaja

Kansallinen allergiaohjelma 2008 - 2018

Filha ry

Allergiaohjelman pääviestit

- Tue terveyttä, älä allergiaa.
- Vahvista sietokykyä.
- Asennoidu allergiaan uudella tavalla. Älä välttä allergeeneja turhaan.
- Tunnista ja hoida vakavat allergiat ajoissa. Estä pahenemisvaiheet.
- Paranna ilman laatua. Tupakka pois.

Tavoite

- tietoa sairaudesta
- minimoida oireiden aiheuttama haitta
- pelon ja väärinkäsitysten poistaminen
- turhien rajoitteiden poistaminen
- sairauden pahenemisvaiheiden estäminen
- elämänlaadun parantaminen –
ALLERGIATERVEYDEN PARANTAMINEN

Potilas (vanhemmat):

- tunnistaa oireiden aiheuttajan
- selviytyy sairauden aiheuttamien rajoitteiden kanssa
- osaa omahoidon tai itsehoidon keinoin lievittää ja ennaltaehkäistä oireita
- ymmärtää välttämisen tarpeen, asteen ja määrääjan
- ymmärtää sietokyvyn vahvistamisen merkityksen
- ymmärtää, että sietokyvyn kehittyminen vaatii allergeenikontakteja
- ei välttä mitään kaiken varalta (= turhaan)
- allergioita ei ennaltaehkäistä totaalivälttämisellä

- ei välttä kaiken varalta asioita
- on motivoitunut parantamaan allergiaterveyttään

Haasteet

- sietokyvyn lisääminen
- inflammaation ymmärtäminen
- yksilöllisyys
  - ei yksityiskohtaisia oppaita
  - ei välttölistoja ruoka-allergiassa
  - ei yleisiä allergiasaneerausohjeita
- itsehoito lievässä allergiassa
- vaikean, keskivaikean ja lievän allergian erottaminen

... haasteita

- rohkaiseminen ja kannustaminen
- välttämisen aste ja määräaika yksilöllinen
- asennemuutos

- terveydenhuollon resurssit

Helpotusta

- Allergiaohjelman viestit tukevat ohjausta
- ”vapaus”
- yhtenäiset selkeät ohjeet
- väestön tietoisuus lisääntyy - Väestöviestintäprojekti
- työkalut
- Allergia hallintaan – ohjeet
- Lasten allergiaohjeet
- KH-suositukset
  - astma, atooppinen ihottuma, ruoka-allergia, liikunta, lihavuus, siedätyshoito, tupakasta vieroitus
- www.terveysportti.fi/allergiaohjelma
- www.filha.fi
- www.allergiaterveys.fi

Allergiaohjelma -ohjeita Terveysportissa

- Allergia hallintaan - ohjeet
- Lasten allergiaohjeet
- Laatukäsikirja ihopistokokeisiin
- Allerginen lapsi päivähoitossa
- Allergia ja ammatinvalinta
- Allergiatyöryhmän perustaminen
- Välttäminen ruoka-allergiassa –taulukko
- Allergiatestausyksikön laatusertifiointi –kaavake
- Ruoka-altistusten tekeminen
- ...

Allergia hallintaan - ohjeet

- Allerginen nuha (+ apt neuvontakortti)
- Aikuisten astma (+ apt neuvontakortti)
- Atooppinen ihottuma (+apt neuvontakortti)
- Pikkulasten astma
- Anafylaksia
- Ruoka-allergia
- Nokkosrokko

KANSALLINEN
ALLERGIAOHJELMA

Allergia hallintaan

Lääkäri/hoitaja

Yhteistyössä

potilasta omahoitoon. Nollatoleranssi pahenemisille!

Pikkulasten astma

Hoitotasapaino on hyvä

OK

- Avaavaan lääkkeen tarve on enintään 2 annosta viikossa
- Lapsi pärjää flunssan aikana kotiastmalääkkeillä
- Yskää ei ole leikkiessä tai yöllä
- Hengenahdistus tai yskä eivät aiheuta ylimääräisiä hoitokäyntejä

Hoito on hyvä

- Astmatulehduksen hoito on riittävä
- Myös nuhan ja ihottuman hoito on riittävä
- Vanhemmilla on selkeä käsitys lääkehoidosta
- Inhalaatio tilajatkeella onnistuu hyvin
- Pahenemisvaiheen varalle on ohjeet

Ohjeet on laatinut Allergiaohjelman työryhmä:
Tari Haahtela, Matti Hannuksela, Heli Hyry, Osmo Kari, Paula Kauppi, Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Sakari Reitamo, Juhani Rinne, Erja Tommila, Erkkä Valovirta.

ASTMAN JA NUHAN OHJATTU OMAHOITO

Aikuiset

Astma hallintaan

Tunnista paheneminen

Pvm -----

1. Avaavan lääkkeen tarve lisääntyy muutaman päivän kuluessa
2. Flunssainen, tukkoinen olo
3. Yskää ja hengitysvaikeuksia, erityisesti yöllä
4. Rasituksensieto huononee
5. Aamu-PEF-arvo laskee
6. PEF on laskenut arvosta _____ arvoon _____

Estä paheneminen

1. Kaksin- tai nelinkertaista hoitavan inhaloitavan kortisonin annos tai aloita sen käyttö 2 viikon ajaksi
2. Ota avaava lääke ennen hoitavaa lääkettä 2 viikon ajan. Sen jälkeen tarpeen mukaan
3. Jos käytät kortisonin ja avaavan yhdistelmä-lääkettä, kaksinkertaista annos 2 viikon ajaksi
4. Aloita lisäksi tarvittaessa kortisonitablettikuuri, prednisoloni 20 mg tai metyyliprednisoloni 16 mg kerran päivässä 1-2 viikon ajan
5. Mene päivystykseen, jos hoito ei auta. Tarkista myöhemmin hoitavan lääkityksen riittävyys.

Nimi -----

Henkilötunnus -----

Nuha hallintaan

Pvm -----

Tunnista paheneminen

1. Nenää nopeasti avaavan lääkkeen (esim. Nasolin®, Otrivin®) tarve lisääntyy
2. Aivastelu, limavuoto ja tukkoisuus lisääntyvät
3. Nenän tukkoisuus pakottaa hengittämään yöllä suun kautta
4. Nenä on tukossa jatkuvasti

Estä paheneminen

1. Käytä antihistamiinilääkitystä säännöllisesti
2. Aloita nenään sumutettava kortisoni tai kaksinkertaista sen annos 2 viikon ajaksi
3. Käytä tilapäisesti nenää nopeasti avaavaa lääkitystä (enintään 5 päivää alle 10-vuotiaat ja enintään 10 päivää sitä vanhemmat)
4. Muista nenän limakalvon kostutus (suihkeet, tipat) ja huuhtelu (kannu)
5. Mene lääkäriin, jos tehostettu hoito ei auta

1/2018

Yhteistyössä

SUOMEN LÄÄKÄRILEHTI
FINLANDS LÄKARTIDNING
FINNISH MEDICAL JOURNAL
WWW.LAAKARILEHTI.FI

6.5.2011

Lasten allergiat Ohjeet ehkäisystä, diagnosoinnista ja hoidosta

Teija Dunder, Mikael Kuitunen, Mika
Mäkelä, Anna Pelkonen, Tiina
Reijonen, Erkkä Valovirta ja
allergiaohjelman sihteeristö

www.filha.fi

+A -A

Recommend

28

Send

allergiaterveys.fi

Etusivu

Allergiaohjelma

Kysymyksiä ja vastauksia

Materiaalit

Tapahtumat

Linkit

Ajankohtaista

Älä välttä allergian aiheuttajia turhaan

Ajankohtaista

12.9.2011

Allergiaa siellä, allergiaa täällä
Hyvällä syyllä puhutaan epidemian lailla kansanterveyttä näkötavasta ongelmasta, sillä melkein joka toinen suomalainen niiskuttaa tai rapсутtaa.

12.8.2011

Koulut alkoivat - koululaisten allergiaruokavaliot tarkastettava
Koulujen alkaessa on aika tarkastaa, onko peruskoululaisten allergiaruokalioita jäänyt turhaan päälle.

[Ajankohtaista-arkisto »](#)

Kysy allergiasta

Minun tarinani

Viikon kysymys

Seisotko Allergiaohjelman takana?

KYLLÄ

EI

[Katso tilanne »](#)

Hyvä ohjattu omahoito

- tietoa sairaudesta
- inflammaation ymmärtäminen
- sairauden kokonaisvaltainen hoito
- lääkehoidon hallitseminen
- pahenemisvaiheiden estäminen
- terveelliset elämäntavat
- tupakoimattomuus
- monipuolinen ruokavalio
- liikunta
- painonhallinta
- Luontoyhteys
- tietoa sosiaaliturvasta

...hyvä ohjattu omahoito

- keskitytään kokonaisvaltaiseen allergiaterveyden parantamiseen
- sietokyvyn lisäämiseen yksilötasolla
- vältön tarpeeseen, asteeseen ja määrääikaan
- muistetaan merkittävän allergiasairauden hyvä hoidonohjaus – säännöllisten kontrollien merkitys
- ohjataan lieväoireisten itsehoito – potilasjärjestöt, apteekit
- tupakoimattomuuden tärkeys

Tyynyn suojus
Sovike för huvudkudde

- Vedenspitivä / Vattentät / Waterproof
- Hengittävä / Andaktbar / Breathable
- Estää pölypöykki / Sydd på dammkvalster / Dust mite barrier
- Imukykyinen / Absorberande / Absorbent
- Pesu 60° C / Tvättas i 60° C / Machine washable up to 60° C

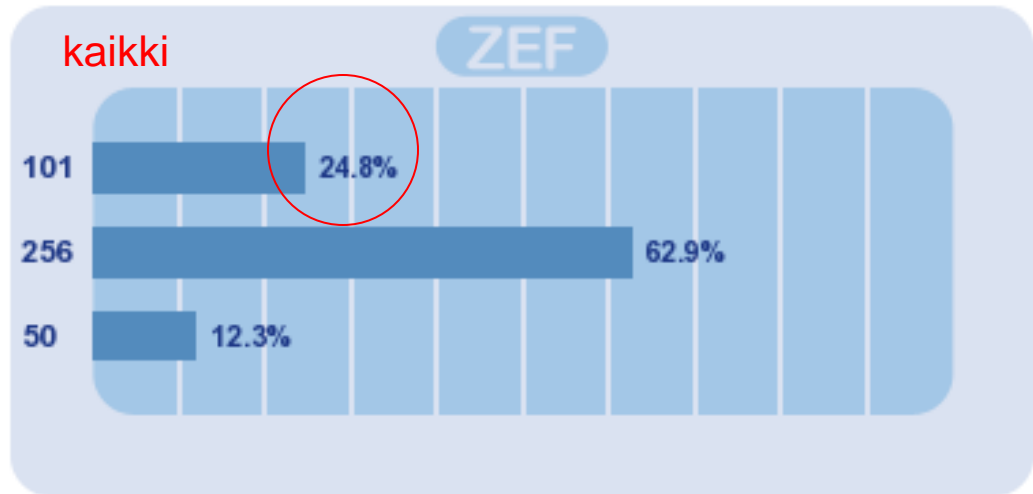

Vältön tarve tulee osoittaa
ja sitä pitää seurata

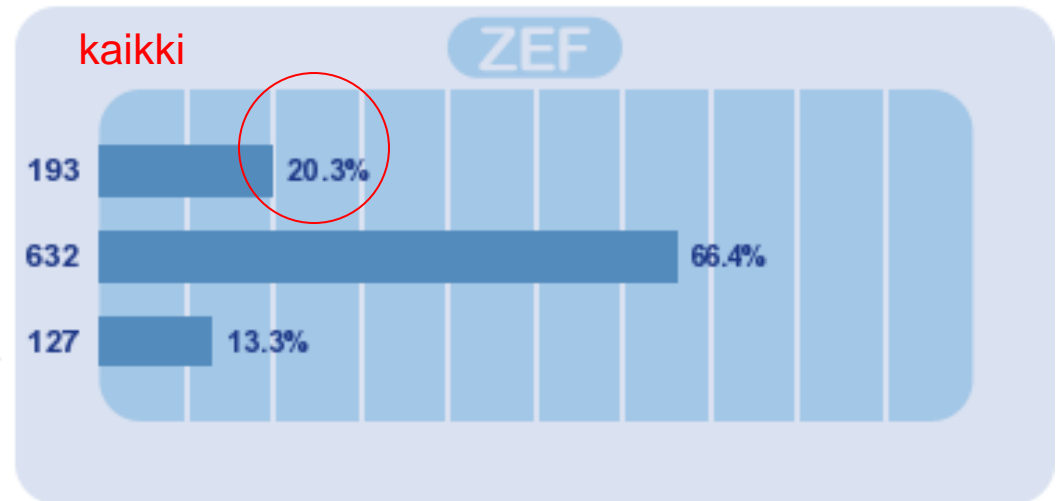
Alkukartoitus

käytän
ei käytä
en osaa sanoa

1. Seurantakysely 2010 - 2011

käytän
en käytä
en osaa sanoa

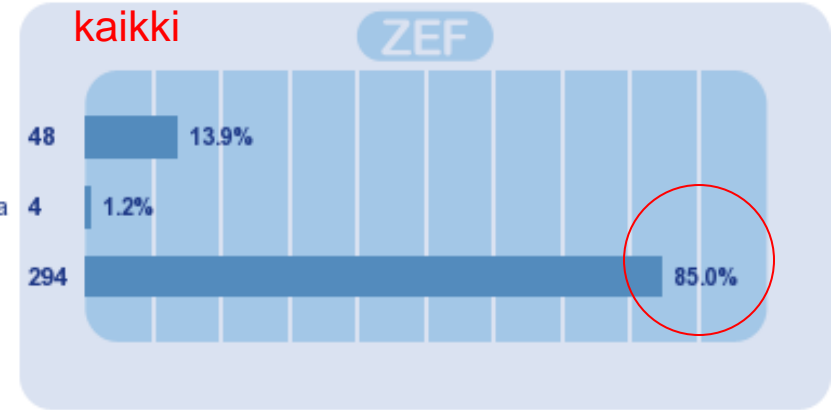
Alkukartoitus

Vältä ns. yleisesti allergisoivia ruoka-aineita

Vältä kananmunaa ja lehmänmaitoa

Älä vältä mitään

3. Millaista ruokavalio-ohjeita annat allergian ennaltaehkäisemiseksi raskaana oleville ja/tai imettäville?

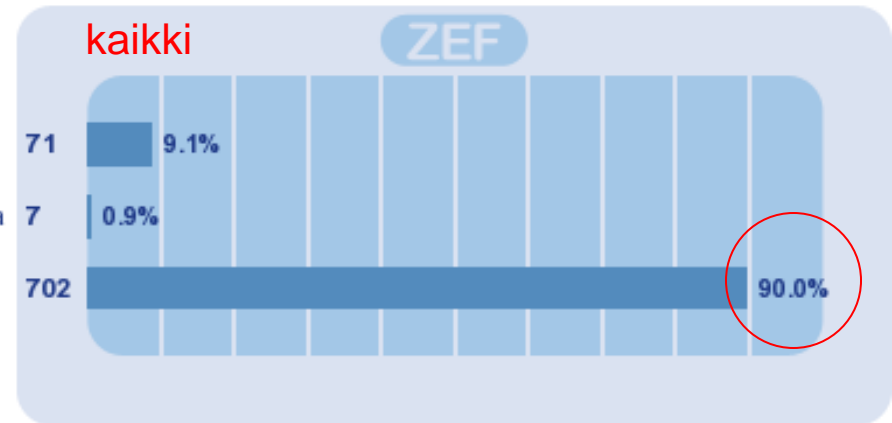
1. seurantakysely

Vältä ns. yleisesti allergisoivia ruoka-aineita

Vältä kananmunaa ja lehmänmaitoa

Älä vältä mitään

5. Millaisia ruokavalio-ohjeita annat allergian ennaltaehkäisemiseksi raskaana olevilla ja/tai imettävälle?

Allergiaterve lapsi - Allergiaohjelman seurantakysely 2012

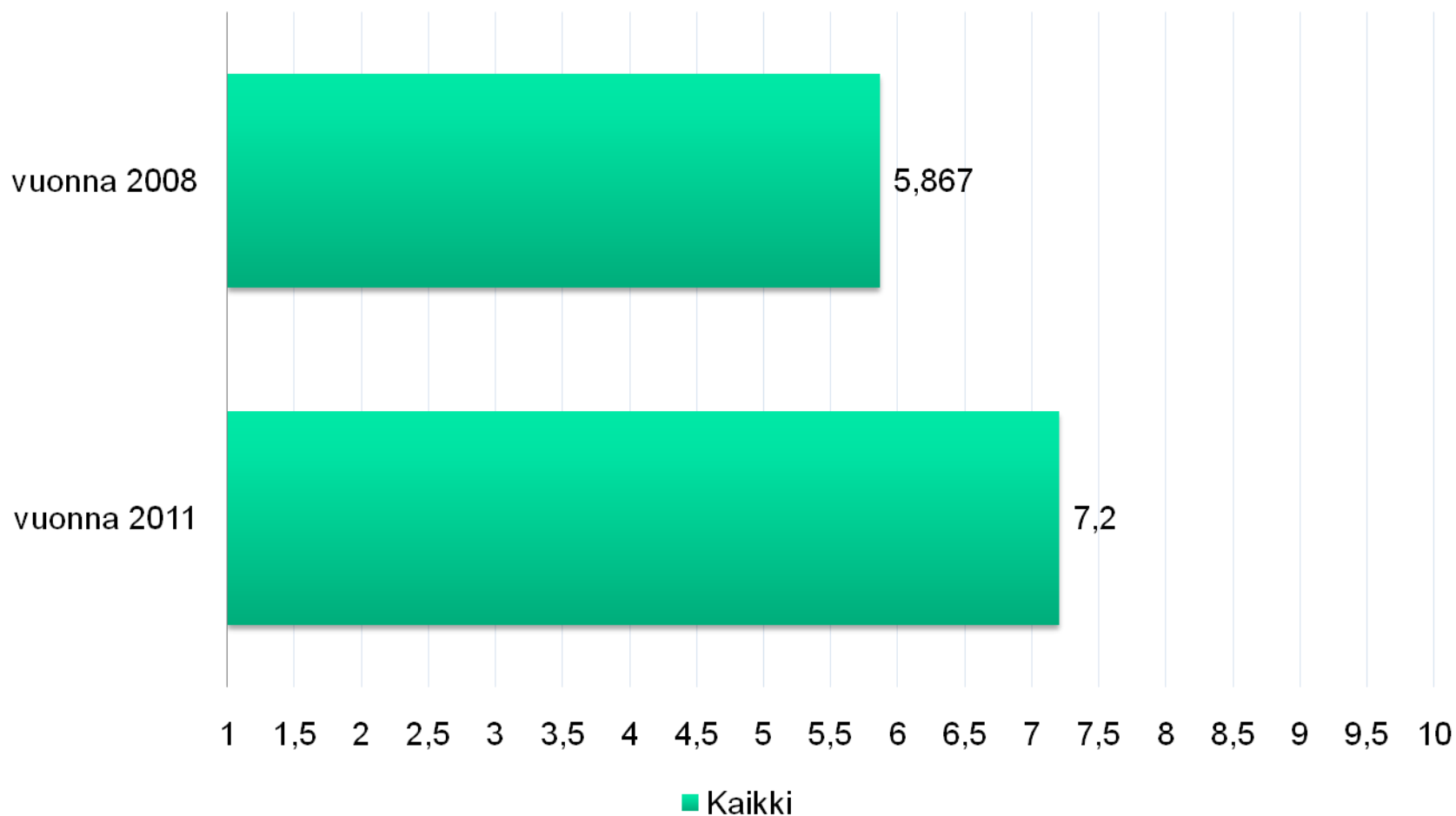
Mitä materiaalia käytät allergiapotilaan potilasohjauksessa

■ Kaikki (KA: 3.098, Hajonta: 1.891) (Vastauksia: 28 / 64 (44%))

Allergiaterveys

Kotka 25.1.2012, Allergiaterve lapsi

Alkukartoitus

apteekkien kanssa

Allergia- ja Astmaliiton
paikallisyhdistyksen kanssa
Hengityслиitto Helin
paikallisyhdistyksen kanssa

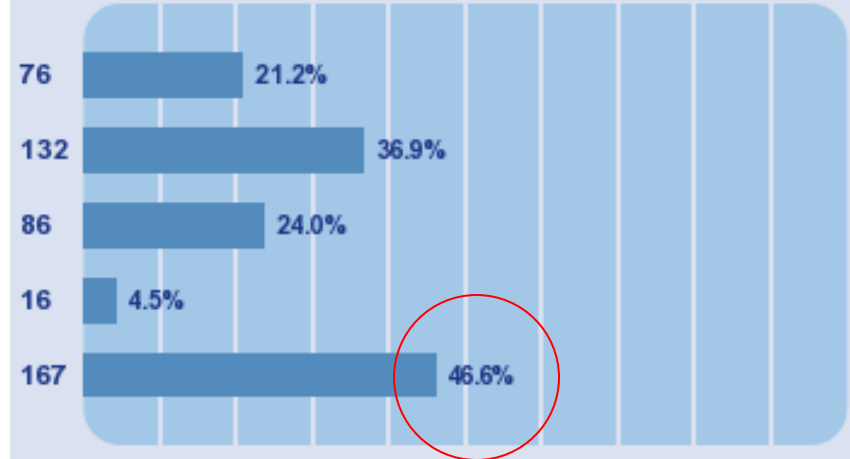
jonkin muun järjestön kanssa, minkä?

ei minkään edellä mainitun kanssa

1. Teen yhteistyötä allergioiden ja astman hoidossa

kaikki

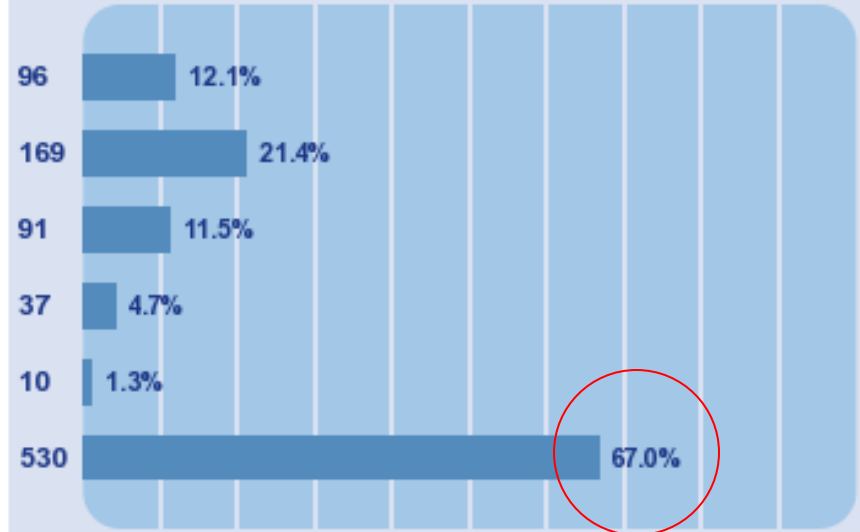
ZEF

2. Teen yhteistyötä allergioiden ja astman hoidossa

kaikki

ZEF

1. seurantakysely

apteekkien kanssa

Allergia- ja Astmaliiton
paikallisyhdistyksen kanssa
Hengityслиitto Helin
paikallisyhdistyksen kanssa

Iholiiton kanssa

jonkin muun järjestön kanssa, minkä?

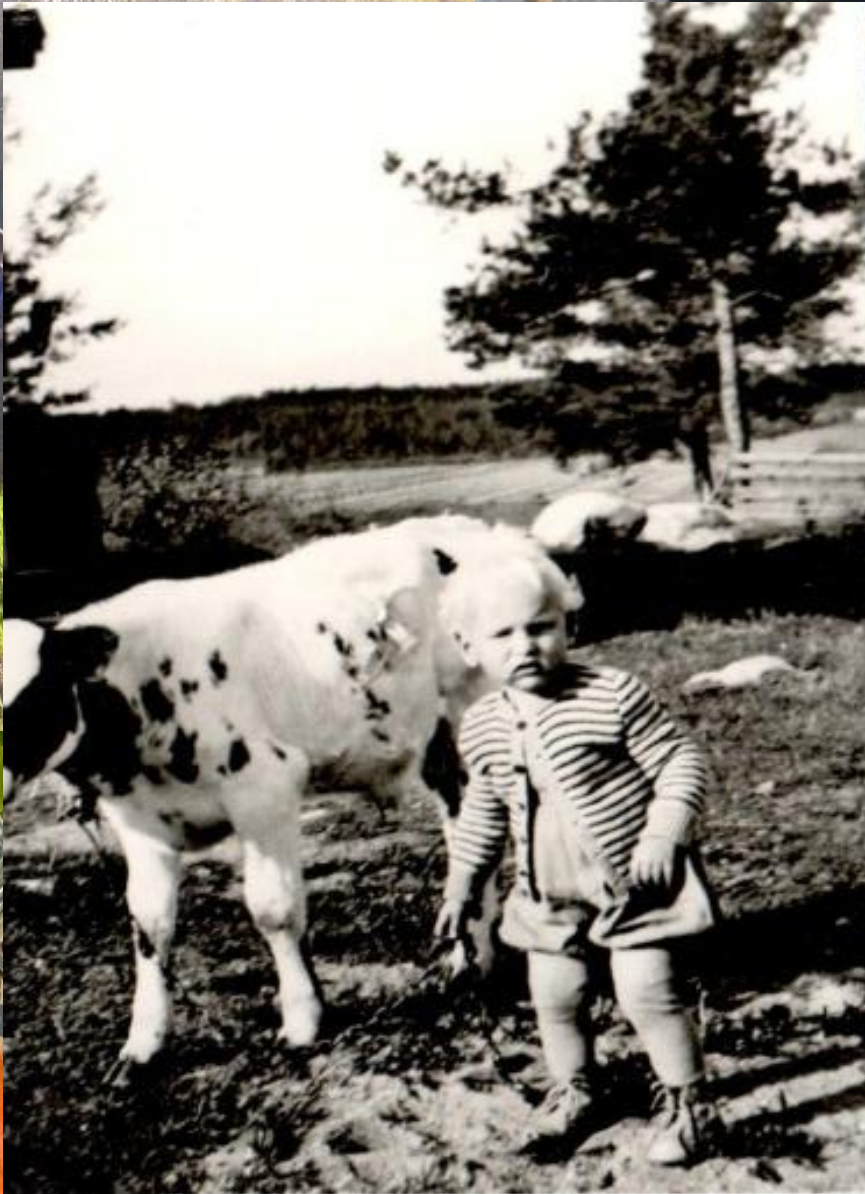
en minkään edellä mainitun kanssa

Allergiaohjelman viestit potilasohjaukseen

- vähemmän rajoituksia, enemmän mahdollisuuksia
- vaikeassa allergiassa totaalivälttäminen tärkeää
- lievä allergia – ominaisuus – itsehoito
- apteekit, potilasjärjestöt
- yksilöllisyys, kokonaisvaltaisuus
- lääketieteellisesti lievä allergia – kokonaistilanne voi tehdä oireesta merkittävän
- rohkaistaan parempaan allergiaterveyteen

vastavaio.fi:211658 vastavaio.fi:211658

Kiitos!

